

НАШЕ ЖИТ'Я

UKRAINIAN NEWSPAPER „OUR LIFE“

Ч. 45 (140)

«Наше Життя», 1. грудня 1947

ЦІНА 1 НМ.

УКРАЇНСЬКИЙ
ТИЖНЕВИК

РІК III

Чого хочемо від ЦПУЕ?

З'їзд делегатів української еміграції в Діллінгені пройшов у напруженій атмосфері, котра при кінці «розрідилася» і участники та присутні гості могли бачити й чути слова згоди, радості, зворушенні і надії. Вони трохи дивно, що потрібно було вносити лірично-драматичний елемент у таку просту справу, як організація правної і матеріальної допомоги нашої еміграції. Уважаємо, що тут (коли говорите про захоплення і слози) відбулося змішування понять: люди прийшли з політичними бажаннями й надіями на той з'їзд, що мав завдання неполітичні. Во, наприклад, чи можна допустити, щоб завідувач освітнього відділу при ЦПУЕ провадив справу освіти в дусі партійно-політичному або щоб відділ супільної опіки уважав свою роботу за «політичну»? Це функції громадсько-допомогові і з ними політика не має що робити.

Якщо члени котроїсі політичної групи, що належать до Управи ЦПУЕ, хотіли б використати ту чи іншу позицію ЦПУЕ в своєму партійному дусі, то вони прогрішилися б проти головної засади, на якій мусить стояти кожна національно-громадська установа: проти безсторонності (безпартійності).

Ми вважаємо, що ЦПУЕ не може і не сміє бути майданом партійно-політичної боротьби. ЦПУЕ в своїй праці не мусить дивитися на партійну принадливість того чи іншого українця; для ЦПУЕ має бути зовсім байдуже, з якої частини України походить та чи інша особа. Допомога правна, моральна, культурна і матеріальна має бути дана всім українцям, що дійсно її потребують.

Найголовніше, чого сподівається наше громадянство від нової Управи ЦПУЕ, — це охорона правовідповідності й законності в нашому українському середовищі. Всіх зусиль треба доделити на те, щоб припинити і покарати всяки злочинства, застрашування, що, на жаль,

раз у раз трапляються в наших таборах. Треба зліквідувати систему «кумівства», що закорінилася в багатьох таборах на шкоду широкій масі нашої еміграції. Коли б ЦПУЕ цього завдання — очищення задушливого атмосфери — не виконало, то даремно проливалися слози захоплення й радості на з'їзді в Діллінгені. Краще енергійним, одностайним виступом проти порушників права й порядку висутиши слози покривдженіх наших земляків, ніж проливати слози від зворушення на з'їзді, а потім бачити, що після тих чутливих сцен на місцях нічого не змінилося: що тaborян і надалі обкрадає свій рідний «гліт», або ж «павук», а над правом і порядком стоїть давній знайомий — «Держиморда» із таборової поліції...

А тепер пару слів про політику. Деякі наївні люди уважають, що з'їзд у Діллінгені здійснів «національне об'єднання». Це помилка. Там відбувся малий компроміс між різними групами щодо праці в допомоговій організації — ЦПУЕ. На політичному фронті маємо й надалі роз'єднання. Є КУК, що об'єднує всі політичні групи, окрім «бліскучого відокремлення», і є «бліскуче відокремлення» з претензіями єдино і виключно презентувати українську справу в світі і на Україні. Не може бути мови про «єдиний національний фронт», поки ця група не зрозуміє, що вона своїми separatistами виступами нищитить ідею національної консолідації і компромітует наш рух у світі, як незрілий, хаотичний, неповажний.

Тому на «восторги і слози» дивимося тверезо: буде за гарними словами реальні, творче і чесне діло, — ми першої приєднаємося до спільноти роботи. Не буде за словами про єдність і згоду маслідків, яких собі бажає широка маса нашого народу на чужині, а в Україні, — будемо вважати, що всі сцени зворушення були даремні й непотрібні.

Ждемо діла!

французькі частини з окупованих областей Німеччини та Австрії.

Хоч хвиля страйків не зменшується, однак некомуністичні робітники в деяких копальнях працюють, під охороною поліції, бо їм загрожують комуністи.

У Франції дивуються, що ще й досі не вернувшись з Москви голова компартії Торез. Він поїхав святкувати ювілеї «жовтневої революції». Думають, що йому Москва закидає якісь «ухил», і тому він сидить під «дисциплінарним арештом».

* Генеральний Секретар французької народної унії (де Голя) сказав, що вибори до парламенту дадуть цій партії щонайменше 190 мандатів.

* В північній Сирії сталися поважні протимурядові демонстрації. Натовп протестував проти недовезення на піт'рій час пшениці. 30 осіб убито.

* Румунський апеляційний суд в Букарешті обвинував 131 особу як військових злочинців.

* Генрі Воллес, який недавно повернувся з Європи, сказав, що в таборах ДП панує велике переповнення, а житлові умови нелюдські.

* Відділ еміграції в Канаді повідомив, що вже запевнена праця для 15.000 осіб з 20.000 емігрантів, що їх Канада згодилася приняти з таборів ДП в Німеччині. Прохання канадської промисловості про прийняття 15.000 працівників підаднав позитивно комітет для еміграційних спр. Дотепер перевезено в Канаду 3.533 робітників.

* Президент Трумен призначив шістьох міністрів як членів комітету безпеки. На випадок війни цей Комітет буде дорадником президента в справах військових, господарських і цивільної мобілізації.

* В присутності комісії трьох великорідків розпочалися безпосередні голандсько-індонезійські переговори.

* В Португалії, з причини неспокоїв, уряд завів неофіційну цензуру закордонних телеграм. Проти чотирьох генералів і певної кількості португальських офіцерів відбудеться процес за державну зраду.

* Відомий бельгійський науковець проф. Файден Беш заявив представникам преси, що сліп зможуть бачити до доломого малого апарату, приробленого до вібрації і сполученого срібними контактами з нервами очей.

* Індуси по дорозі з Кашміру до Пакистану напали на валку магометанських угітачів. Зав'язалася боротьба між охороною і напастниками. 175 індусів убито, 500 взято в полон. Серед угітачів загинуло 300 осіб.

* 5 осіб озброєних автоматичними пістолетами вдерлося до естонського консульства в Парижі. У стероризованих урядовиців консульяту вони взяли 250.000 французьких франків. Три з них віддали на поважну суму.

* Швайцарська преса повідомляє, що російські органи безпеки закидають слідство в справі багатьох випадків державної зради і пропажі важливих таємних державних документів та передали обвинувачених до воєнного трибуналу.

* В англійському секторі Верліну заборонена діяльність «Культурбунду» протегованої союзами організації культурного відродження Німеччини. В американському секторі Німеччини «культурбунд» заборонений вже раніше.

* До кінця березня 1948 р. В. Британія задумус здемобілізувати дальших 400.000 воїнів.

* В Чехо-Словаччині продовжуються виступи комуністів проти партії народних соціалістів, яким закидають реакційну політику. Комуністи намагаються за всяку ціну розбити цю партію.

СЬОГОДНІ ЧИТАЙТЕ:

- П. Феденко — Після англійських виборів
І. Попович — Листопадові дні на Буковині
В. Дорошенко — Іван Боберський
Л. Чикаленко — Осінь 1919 року
В. Чапленко — За єдність української науки.

* Політична комісія ОН прийняла 43 голосами проти 6 постанову про утворення «Малого Зібрания ОН». Вишніцький сказав, що ССР буде бойкотувати цю інституцію. Проти постанови голосувала Україна, Білорусь, Польща, ЧСР, Югославія і ССР.

* В Братиславі заарештовано надбургомістра Йосифа Киселого, проти якого розпочалося слідство за організацію «таємних зібрань».

* Фізик проф. Оліфант з Вірмінгемського Університету, знаний атомовий спеціаліст назавв заяву Молотова в справі таємниці атомової бомби «блеском».

* Провідник данських соціал-демократів Ганс Геттофт створив новий данський уряд, з соціал-демократів і одного ліберала.

* Американський музей в Нью-Йорку оголосив, що в Ліндріті біля Колорадо, знайдено багато костей давньої вимерлих тварин динозаврів. Динозавр — це був рід ящура, довжиною від 20 до 100 стп. Думають, що знайдений кістяк мас біля 200.000 літ.

З'їзд в Діллінгені

Наші читачі вже знають про вислід з'їду уповноважених делегатів української еміграції, про вибори голови і членів ЦПУЕ, що відбулися 14, 15 і 16 ц. р. На цей раз з'їзд був скликаний до невеличкого українського табору в Діллінгені.

На З'їзд прибуло 45 управнених делегатів та додатково признано на основі статуту право рішального голосу такими організаціями: «Пластові», Селянський Спіліц, Учительський Громаді і Об'єднанню науковців. Таким чином на З'їзд прибуло 49 осіб.

Крім того, були почесні гости: др. Роман Смук від ЗУДАК, сота Богдан Панчук від УДК в Лондоні, від УАПЦ О. Ящук, від укр. катол. церкви О. Гелінський, від укр. евангельської церкви суперінтендент Василь Кузів та від українського комітету в Австрії іван Тиктор.

Це було продовження З'їду, що почався у Регенсбурзі, і вела його стара пресідія на чолі з дромом Степаном Біляком.

З'їзд вислухав справоздання голови ЦПУЕ п. Василя Мудрого.

Інж. Л. Романюк, охарактеризував і оцінив працю кожного відділу ЦПУЕ. Гальмом у праці був (і лише відсутність надалі) той факт, що поодинокі відділи ЦПУЕ перебувають у різних містах: Авгсбург, Франкфурт, Мюнхен. У таборах мешкає не цілі 80%, наших людей, решта на приватних квартирах; приблизно 25,000 наших людей вже виїхали з Німеччини. Багато дебат викликає звіт Мандатної Комісії, бо мова була тут про різну інтерпретацію дотеперішнього Статуту ЦПУЕ. Після промови інж. О. Тарнавського на окремій нараді З'їзд надав додатково чотирьом організаціям право голосу.

Іл. Юліан Павликівський, голова Координаційної Комісії зреферував проект нового статуту, а суддя Лінгарт — виборчий правильник.

Шіля довгих дискусій ухвалені були новий статут, і старий виборчий правильник, який більше пристосований до членивості нашого становища.

Далі інж. Тарнавський О. порушив питання про надання постійних голосів двом українським церквам — ТАПЦ і УКЦ. Ця, на нашу думку, неправильна постанова була прийнята. Проти голосували 8 делегатів і 2 утрималися. Неправильним ця ухвала тому, що на нашому терені діє три українські церкви: крім двох згаданих, є ще українська евангельська церква, і не можна обмежитись двома церквами. Правда, було сказано, що голова ЦПУЕ запрошуватиме як почесних гостей, і представників інших українських церков...

Вислід виборів до керівних органів ЦПУЕ ми вже оголосили в попередньому числі нашого часопису.

Хочемо вірити, що нова управа ЦПУЕ, незалежно від партійної приналежності її членів, буде дбати в першу чергу і виключно про загальну інтереси. Тільки на цій основі громадська організація може нормально розвиватися.

Політичний огляд

НІМЕЧЧИНА

І ВЕЛИКОДЕРЖАВІ

Перед конференцією міністрів закордонних справ чотирьох великорідків у Лондоні (ця конференція має вирішити справу Німеччини) советський губернатор у Німеччині маршал Соколовський виступив 21 листопада на Міжнародній Контрольній Раді в Берліні з заявою, повною закідів обвинувачень супроти Америки, Англії та Франції. Насамперед, Соколовський твердить, що в американській зоні «відбувається військовий вишкіл німецької молоді під проводом американських інструкторів». Це чиста вигадка советського виробу і зроблена вона для пропаганди, щоб закрити факт-формування советсько-німецької армії в Москві.

Соколовський заявляє, що американці та англійці не знищили німецької промисловості в західних зонах Німеччини, щоб збудувати підпору для «брітансько-американського імперіалізму в центрі Європи». Це віддавжується твердити московський уряд, що вже 1945 р. почав воєнну продукцію в східній зоні Німеччини.

Соколовський проливає «крокодилічні сльози», мовляв, американці та англійці беруть німецькі товари з Німеччини — за безцін і продають за кордоном за високі ціни. Одночасно Сок

УСДОТ - СПІВУ

МАНЕВРИ ТУРЕЦЬКОЇ АРМІЇ

Турецький президент Іненю і міністер народної оборони вийшли на маневри турецької армії біля болгарського кордону. Чужинцям заборонено перебувати на території маневр, які почнуться на захід від лінії Мармарас-Чорне Море.

АМЕРИКАНСЬКО-ГРЕЦЬКИЙ ГЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ

На засіданні грецького парламенту міністер закордонних справ Цалдаріс повідомив про створення генерального грецько-американського штабу для операцій проти повстанців. Штаб буде складатися з американських офіцерів армії, літунства і морської флоти. При бойових відділах до бригад будуть призначенні американські офіцери-дорадники.

НІМЕЦЬКА АРМІЯ В ССР

На підставі звіту міжнародної комісії для студіювання європейських проблем обвинувачено ССР в творенні «Вермахту» з німецьких військово-полонених. Це подвійну ціль: прихилити німців до совєтських плянів, щоб на випадок війни Вермахт охороняв сполучення в запілі совєтської армії. До комісії належить лорд Венсіарт, генеральний секретар — француз Борель.

Осередок совєтської акції для створення німецької армії в Комітеті Вільної Німеччини. Цей Комітет не тільки не розв'язано, як подавалося, але значення його поступово збільшується. Маршал Павлюс створив головну квартиру організації в великих будинках на передмістях Москви.

В звіті закидается Сов. урядові, що він послав колишніх адміралів і генералів на провінцію на курси військового знання, приймає німців до дослідів і продукування нової зброї, нарешті перевищило німецьких офіцерів і підофіцерів, щоб пізніше їх послати в країни південно-східної Європи, керувати паризанськими відділами. Звіт приводить факти про допущення німецьких офіцерів на курси совєтської військової академії. До нової німецької армії може бути покликано 1,5 мільйона німецьких полонених. Звіт стверджує, що в інтересах ССР є, щоб віддані їм військові сили охороняли німецький комуністичний уряд, якщо такий мав бути повсталими. Організація армії викликає великий ентузіазм; серед тих німців, які дальше залишилися націоналістами — і тому були б за це Росії вічні.

ШЛЮБ АНГЛІЙСЬКОЇ ПРЕСТОЛО-НАСЛІДНИЦІ

В Вестмінстерському соборі 20 листопада відбувся шлюб англійської королівни Елізавети з Піліпом Мавнітбеттеном. Королева мати Марія перша прибула з принцесою Юліяною і принцем Вернгардом Гольяндським до церкви. За ними прибула принцеса Елізавета в золотій склі караті з батьком королем Джорджем VI і принцесою Маргаретою. Карати королів Норвегії, Румунії, Греції і короля Данії закінчили похід. Їх захоплено зустрічав натовп. О год. 12,44 архієпископ Кентерберійський повінчав принцесу Елізавету з Піліпом Мавнітбеттеном.

ПОСЛУГИ РАДІО НА ЗАСІДАННЯХ ОН

Промови, що їх виголошують на засіданнях ОН перекладаються майже одночасно на три мови: англійську, французьку й російську. Ці переклади передаються по радіо, і участники нарад можуть слухати промови в час їх виголошування однією із згаданих мов. До цього користуються невеличкими приймачами, величини жіночої торбинки, що висять у кожного на шиї.

ЗАВОРУШЕННЯ В ИТАЛІЇ

В усій Італії ідуть комуністичні страйки і заворушення. В Барі проглошено кількагодинний страйк. Відбулися кількагодинні вуличні бої між поліцією і страйкуючими робітниками. В сутичках загинуло 3 особи, а багато поранено. В Венеції сталися також заворушення. Італійський міністер внутрішніх справ на партійному з'їзді Християнсько-Демократичної партії в Неаполі сказав, що Італія переживає тяжкі часи. Міністер-президент де Гаспері на цьому партійному з'їзді вказав, що неспокій не змусить його зректися влади. Де Гаспері закликав право-соціалістичну групу Сарагата приступити до уряду. Сарагат заявив, що він готовий співпрацювати з більшістю соціалістичної партії Ненні, коли ця група не буде співпрацювати з комуністами. Ліберальна партія Італії закликала всі інші

італійські партії, щоб вони приступили до боротьби проти небезпеки лівих та правих тоталістів.

Провідник комуністичної партії Італії Тольятті в промові в Мілано закинув італійському урядові, що він став знаряддям американського міністерства закордонних справ.

СТРАЙКИ У ФРАНЦІЇ

Хвиля страйків у Франції поширюється далі. Приступило до страйку 600.000 робітників. В Парижі і Марселі страйкує 500.000 робітників різних індустріальних осередків. Для безпеки в Марсель прибули 2 винищувачі і багато менших воєнно-морських одиниць. Треба рахуватися з упадком видобутку вугілля у Франції. В північній частині країни 110.000 гірняків приступило до страйку. Міністер внутрішніх справ вимагав на засіданні парламенту позбавлення посольського імунітету двох комуністичних послів.

АНГЛІЯ ДО ОН

На засіданні палати лордів міністр справедливості заявив, що Англія, задумує справу недотримання договорів з Румунією, Болгарією і Угорщиною передати на розділ ОН. Англійський уряд дальніше буде утримувати з тими країнами дипломатичні відносини. Лорд Вансіндстарт пригадав, що він свого часу радив не ратифікувати мирових договірів з тими державами. 15.9. ратифіковано мировий договір з Болгарією а 16.9. розпочався процес проти Петкова, який за 8 днів засуджений на смерть.

ЦІЛЬ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

В повідомленні, американського міністерства закордонних справ інформується американська публічна думка про цілі американської закордонної політики. З огляду на злий компроміс, — сказано в повідомленні. — Німеччину поділено, а продовження цього стану мусить допровадити до сталого поділу Німеччини. Повідомлення робить Совєтський Союз відповідальним за теперішні сильно напружені міжнародні відносини. Це типовий приклад обструкційної політики, перепроваджуваної Совєтами, які в своїй окупаційній зоні переворадили засадничі зміни структури

політичної і господарчої. Продовжуя якщо хочуть мати вплив і симпатії в масах.

А тепер ще пару слів про наш «загумінок». Дивно враже спроба наших антикоалістів «брратися» з Черчіллем: мовляв, переможе Черчілл, — все буде гаряд. можна сказати, «наша справа виграна», аби тільки не було при владі в Лондоні соціалістів. Загумінкові «політики» мали б собі запам'ятати, що державна політика керується не ідеологіями, а державними інтересами. А ці інтереси часто міняються. Приміром, демократична Англія вступила в другу світову війну 1939 р., в обороні націонал-фашистської Польщі не тому, що Гітлер-фашист, а тому що він був імперіаліст. Коли б завойовницькою політикою вела демократична цілі соціалістична Німеччина, то й проти такої Німеччини Англія почала б боротьбу, в своєму власному інтересі. Тепер про Польщу в Англії забули, хоч в польськім уряді на чужині донедавна відгравали значну роль соціалісти. Те саме і з Черчіллем або Труменом: не ідеологія, а державний інтерес стоїть у них на першім плані в міжнародній політиці.

Делегати менших держав з задоволенням стверджують, що атмосфера в ОН стала дуже поєднана. На протязі 24 годин захід і схід погодилися на компроміс в справі «підбурювачів війни», Палестини і «Малих зборів» ОН. Тільки в справі Кореї США і ССР не дійшли до згоди. Загальні Збори ОН одноголосно ухвалили резолюцію проти воєнної пропаганди і закликає членів ОН щоб публіцистикою підтримали мирів змагання. Делегати Франції і Швеції запропонували щоб наступні Загальні Збори ОН в 1948 р. відбулися в Європі.

ДОПОМОГА США В СУМІ 16 МІЛ. 250 МІЛ. ДОЛЯРІВ

Комісія Конгресу США для зменшення неважливих видатків повідомила, що від закінчення війни США видали на поміч для заграниці 16 міліардів 250 міл. доларів. З того Советський Союз і держави східно-європейські отримали 1 міліард 600 міл. доларів, 8 держав західно-європейських 9 міліардів 700 міл. 4 країн далекого Сходу 2 міліарди 200 міл. а Міжнародний Банк, міжнародний фонд підтримки дітей і міжнародна організація для справ утікачів 700 міл. військова допомога для держав азійських, європейських і південно-американських 950 міл. доларів. З держав Західно-європейських отримали 1,96 міліардів, Італія 960 мільйонів, американська окупаційна зона Німеччини 649 міл., Австрія 194,4 міл., Голландія 300,2 міл., Бельгія 300,2 міл. і Греція 593,3 міл. доларів.

ВІСТИ З УКРАЇНИ

* Вільшевицька влада заарештувала понад дві тисячі українських греко-католицьких священиків, які не хотіли перейти на московське православ'я. Більшість із них посаджено в концетраційні тaborи коло Городка Ягайлонського, а інших заслано на Сибір.

Після англійських виборів

Вибори до громадських рад в Англії, що дали велику перевагу консервативній партії, привітача частина української преси на еміграції з великою радістю. Дехто почав робити висновки, що мовляв, прийшов кінець соціалістам в Англії і навіть у цілому світі... Брюсельський «Тризуб» у ч. 3 почав критикувати англійських соціалістів, як людей, нездібних до державної праці, а за одним заходом і саму ідею соціалізму визнав за фантастичну. Того самого погляду й «Українська Трибуна» в Мюнхені. Ця газета ще не так давно «широ» жалкувала, що нема в українському народі такої могутньої соціалістичної партії, як англійська Партія Праці.

Словом, на всюміру назадницької нашумій загумінкові зміни вчинився крик радості з приводу поразки соціалістів в Англії.

Як же оцінюють наслідки виборів самі англійці? Коли читати англійську американську несоціалістичну пресу, то в ній бачимо тверді, реальні погляди, що не мають нічого спільногого з «тел-ячим захопленням» деякіх наших редакційних груп перемогою консерватів. Наприклад, беремо тижневик англійської партії «Менчестер Гардієн» з 6 листопада 1947 р. Цей поважний орган стверджує, що велика частина населення, яка нормально не брала участі в виборах до громадських рад, тепер пішла на вибори і голосувала проти кандидатів урядової (соціалістичної) партії. «М. Г.» зазначає, що Партія Праці фактично не втратила голосів, вона виграла деякую частину збільшеної числа голосів, але консерватисти та інші протисоціалістичні кандидати виграли багато більше». «М. Г.» наводить приклад з минулого: в березні 1907 року, через 14 місяців після своєї перемоги в виборах до парламенту, ліберальна партія була розбита консервативною партією в виборах до Лондонської Обласної Ради.

«М. Г.» вказує на те, що консервативна партія старалася використати за-

галальні труднощі, в яких перебуває Англія, для своєї пропаганди проти уряду — «від раціонування нафти до раціонування сала», — з чим вибори не мають нічого спільногого». Ця пропаганда і господарські труднощі, як наслідок війни, вчинили на пасивних громадян, що раніше взагалі не ходили на вибори. Тепер вони пішли і вивили своє невдовolenня, голосуючи проти урядової партії. Коли б була при владі консервативна партія, то вони б, очевидно, голосували, проти неї бо ці «не-виборці» переконані, що «погоду» має робити уряд...

Число учасників у виборах до громадських рад дуже показні. Приміром, у Ньюкаслі на вибори до громадських рад прийшло 1946 р. 37% усіх виборців, 1947 р. 47%, у Шеффілді 1946 р. — 40%, 1947 р. — 52%, в Менчестері — 1946 р. 41%, — 1947 р. — 57%, «Менч. Гардієн» і американський тижневик «Нью-Йорк Таймс» одностайно стверджують, що англійська консервативна партія була немало здивована своєю перемогою на виборах, бо цього сама не сподівалася. Во від 1945 року в Англії були 31 додаткові вибори до парламенту, і всі ці мандати здобули кандидати соціалістичної партії, — це «рекорд, недосягнений ні одною партією вже від багатьох років».

Черчілл після виборів до громадських рад заявив, що теперішній уряд, не має за собою більшості народу. Але воля більшості нації має бути виявлена на виборах до парламенту. В кожнім разі, консервативна партія мусить, числившись з протикапіталістичними настроєннями англійського громадянства. Тому, як пише «Нью-Йорк Таймс» (9. 11. 47), консервативна партія уважає, що спроба скасувати зроблене соціалістичною партією (націоналізація тяжкої промисловості і банків) була б непопулярна і економічно тяжка, якщо не згубна». Отже, англійські консерватисти, хоче-хоч, мусять іти слідами соціалістичної партії в господарській перебудові,

Панас ФЕДЕНКО.

НАШЕ ЖИТТЯ
UKRAINIAN NEWSPAPER . OUR LIFE

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
Адреса Редакції та Адміністрації: Augsburg, Silcherstr. 14. Адреса для лист

ТАЄМНИЦЯ АТОМОВОЇ БОМБИ

(Продовження з ч. 44)

9)

26. Москва викручується.

В той час, коли в Канаді велося слідство над арештованими советськими агентами, заступник комісара закордонних справ у Москві Соломон Лосовський запросив до себе уповноваженого Канадського посольства і подав йому в писаній формі висячнину про події в Канаді, в які були замішані советські шпioni.

В цій записці стояло, що члени штабу советського військового аташе в Оттаві одержали від канадських громадян тайну інформацію, які не мають великого інтересу для советського уряду. Ці відомості відносяться до технічних справ, які советським установам непотрібні, бо советська техніка має більші досягнення. Ці відомості можна знайти в виданих англійською мовою книгах, наприклад у брошурі американця Смита „Атомова Енергія“. Тому було б смішно твердити що видача дрібних тайних інформацій цього роду може загрожувати безпеці Канади. Проте, советський уряд, довідавшися про згадані вчинки членів свого штабу в Канаді, відкликав свого військового аташе з Оттави.

Ці московські хитроці не могли переконати нікого. Бо ж дійсно, якщо советська техніка має „більші досягнення“, то нащо було заводити цілу шпionську сітку в Канаді та в Америці, щоб добувати тайну інформацію для ССР? Советський уряд хотів доказати, що відомості про атомову енергію можна було знайти в опублікованих працях. Натомість Королівська Комісія в Канаді ствердила, що ні одна тайна інформація про атомову енергію не була видрукована в той час. Саме те, що советський уряд надавав такої великої ваги цим інформаціям, свідчить про їх цінність для ССР. Королівська Комісія ствердила, що советські агенти викрали інформації про радар та інші винаходи, важні для війни. Також відомості про систему оборони після війни Канади, Англії та Америки попали в руки советського уряду через агентів Ерсона та Беннінга. Королівська Комісія зазначила, що частина цих інформацій може бути корисна для ворога в зв'язку з можливими шкідницькими операціями в разі війни.

27. Д-р Мей під арештом.

Другого березня 1946 р. Королівська Комісія в Канаді віддала своє перше звідомлення, що описувало діяльність полковника Заботіна, Еммі Войкіно, Кетлін Вілшер, Гордана Лунена та Едварда Мезеролла. Перед цим інспектор Скодленд-Ярду в Лондоні Вайтгед зайшов до Королівського Коледжу, щоб знайти д-ра Мея. Саме тоді д-р Мей кінчив свою лекцію про теорію атомового ядра. Коли професор кінчив, то інспектор, що ждав біля дверей, кивнув на нього: „Я маю при собі на-

каз вас заарештувати. Зараз я вам його прочитаю“. Д-р Мей стиснув губи: „Я ждав чогось такого“, — сказав він.

З того часу, коли відкрите було його умовне прізвище — „Алек“, поліція знайшла багато матеріалу про шпionську діяльність д-ра Мея. Побачивши докази проти себе, д-р Мей мусів вияснити не тільки свою діяльність, але також і мотиви. Д-р Мей призвався, що тому з рівнів познайомився в Канаді з одним чоловіком, якого імені він не хотів називати. Той чоловік хотів від д-ра Мея відомостей про атомові досліді. Д-р Мей давав йому інформації. Той чоловік хтів мати інформації про електронічно контролювані американські гранати. Д-р Мей зізнав про цю справу мало і міг дати тільки трохи відомостей. Від того чоловіка д-р Мей одержав якую суму доларів (скільки саме він „забув“) у пляшці від горілки. Ці гроші від уявів „проти своєї волі“.

Перед від'їздом з Канади, д-р Мей умовився зійтися в Лондоні з якимсь чоловіком, котрого він не знає. Він не шукав з тією особою зв'язку, бо цю таємність уважав за незвідповідну з огляду на офіційний дозвіл подавати громадянству інформації про атомову енергію із увагою на можливість достатньої міжнародної контролі атомової енергії. Д-р Мей зазначив при кінці, що вся ця справа була для нього дуже неприємна, і що він погодився давати інформації про атомову енергію тільки в інтересі „безпеки людського роду“.

Свою заяву д-р Мей кінчив словами: „Це я робив самособою, не для заробітку“. На самовіправдування д-р Мей в суді один суддя, Олівер, сказав, що не може з його твердженнями погодитися, бо д-р Мей дав писане зобов'язання не видавать таємниць нікому, і все ж зрадив справу, про яку зізнав, що та була найцінішою таємницею його, рідного краю.

28. Посол Розе заарештований

14 березня 1946 р. після II години по-ліція постукала в двері приміщення Фреда Розе в Оттаві. Розе був саме при телефоні, мав розмову з кореспондентом Торонтої газети, що питався, чи він ще не арештований.

„Ні“, — казав Розе, — я не арештований. Він повісив телефонну слухавку, відповів на стукання в двері і був негайно взятий під арешт.

Хоч документальні устні докази показували зв'язок комуністичного посла Розе з численними особами в шпигунській сітці, він відмовився свідчити перед Королівською Комісією або дати пояснення про свої зв'язки з цією справою.

Від лютого до червня 1946 р. засідала Королівська Комісія. Вона вислухала ряд свідків і перечитала тисячі сторінок матеріалів до шпигунської справи. Комісія

ствердила, що вона мала тільки малу частину шпionських документів полковника Заботіна, які приніс Гузенко. Але поряд з організацією Заботіна були рівнобіжно також і інші советські агенти, що діяли в Канаді багато років перед тим.

Судовий процес розглядав справу кожного обвинуваченого в шпигунажі зокрема. Декотрі з підсудних були звільнені від вини й карі, бо не було досить доказів проти них. Головні діячі шпionської афери були засуджені. Д-р Мей — на 10 років вязниці, Фред Розе — 6, Емма Войкіна і Кетлін Вілшер по 3 роки. Герсон, Беннінг, Лунен і Сміт — по 5 років, Мезеролл — 4 роки.

Ці легкі засуди за страшну державну зраду мусять здивувати кожного, хто знає советське „правосуддя“. Річ ясна, що в ССР такого роду шпioni не тільки дістали б „найвищу міру“, але й іх родини були б знищені.

Гірш у своїй книзі ставить питання, чи й надалі советська дипломатія буде використовувати своє положення для шпигунської роботи в чужих країнах. Гузенко свідчить, що перед утечею з советського посольства він читав свіжу телеграму з Москви, в якій вимагали відомостей про те, які матеріальні засоби може мобілізувати Канада в разі війни. Головний інтерес Москви мала до запасів вугілля, нафт, рідких металів і т.д. Це кідає пікаве світло на політику „наймиролюбнішої, найдемократичнішої держави світу“ супроти тих країн, з якими советський уряд формально перебуває в „дружніх відносинах...“ Заслуга Ігоря Гузенка в тім, що він рішився дати культурному світові матеріали про величезну змову ворогів свободи і гуманності проти цілого людства. Що під страшним терором і пропагандою компартії в ССР все ж з'являються люди, настроєні проти тоталізму, це добрій знак.

В рішучий момент таких людей буде тисячі, а може й мільйони. Бажання свободи і любов до правди викликав ненависть до рабства і до брехні. (Кінець.)

Виставка народного мистецтва в Ганновері

9-го листопада ц. р. відкрито виставку народного мистецтва в Ганновері. Виставка поміщена в міському музеї Ганноверу. Виставлено на ній: килими, кераміку, вироби з дерева, народні одяг і велику кількість вишивок. Крім того, взяв участь у виставці проф. Мощенко із своїми збірками рисунків народної орнаментики, будівництва, писанок і ткацтва. Виставку влаштували маляр М. Дмитренко і Кубарський. Відкриття відбулося при участі мисцевого громадянства та запрошених гостей англійців, німців та польської делегації. Іменем комітету відкрив виставу Мирон Луцький, що говорив українською мовою, після цього інженер Кос привітав гостей англійською мовою, а п. Луцький німецькою. Після цього гости оглядали експонати і одержали більші пояснення від організаторів виставки. Крім каталогів, виставки, на виставці розповсюджувалися Мистецтво ч. I і ч. II. Виставка викликала велике захоплення нею чужинців, які виписували свої враження в пам'ятну книгу виставки. Виставку підготували: Виставковий комітет ЦПУЕ з представників американської і англійської зони. Виставка задумана як майданівна, і її будуть перевозити до тих країн, в яких є наші переселенці, а в першу чергу до Лондону.

Проект влаштування такої майданівної виставки найшов повне зрозуміння серед нашого громадянства, і всі тabori amerikanskoy zoni pričiniliся до влаштування цієї виставки i загальno ekspozitiv. Majke usti taborov i misterne visslali svoi krašci zrazki, a головно dužje intenzivno praciavali žinoči robitni nad придбанням потрібної

кількості вишивкових експонатів. I tak, дерев'яni virobi vikonani misterne i vinni v Ingol'shadt. Dillingeren i Novom Ulym. Keramiku prigotovili keramichna robota Berhtesgadenu i Mittenevaldu. Krim того, придбано дешо з зразків старої гутульської кераміки. Višivkovy virobi vikonani žinoči misterne: Ašafdenburg, Bayrout, Bamberg, Dillingeren, Augsburg, N. Ulym, Ingol'shadt, Mainz-Kastel, Korinber, Gersefeld, Etlinger, Vaisenburger, Lantsut, Mittenevald, Regensburg, Berhtesgaden: Žinoči praca z Mühlhausen, Mühlhausen-Fraimannu, Mittenevalt, Erlangen, Elvangeru, Avfirkra, Krim того, цілий ряд robitev anglijskoj zoni, головно robitev ja Deltengort, Gannover, Gaidenau, i cila nizka inix.

Ciela vistavka — це збірне зусилля всієї нашої emigracii, i вона повинна бути доказом нашої культури i нашої працездатності при найтяжчих умовинах праці (брак сировини i умовин до праці). Na жаль, пріміщення на виставку в Ганновері не були достатні, щоб пристосити усі експонати i половина іх лущилася не виставленою. Виставка буде тривати до 20-го листопада. Як нас інформують, відвідали що виставку преставники англійської влади, IPO, сотн. Pančuk, дуже чиленна німецька публіка. Усі бачать в експонатах не тільки можливості познайомитися з культурними досягнами, але й поважні артикули експортового значення.

Pislyja закриття виставки всі експонати передані будуть представникам ZUDAKU як керівникам цієї виставки, надалі на доказ віячності українських скітальців Німеччині за піддержку i допомогу з боку цієї організації.

Листопадові дні на Буковині

(Уривок споминів.)

Буковинська Україна, — малий квітучий край, межує з північною румунською територією, має поверх 400.000 українців на своїй майже чисто національній території (окрім головного міста Чернівець, з мішаним населенням: на 85.000 душ було 30% жидів, 22% німців, 20% українців). Буковина, що дала українській культурі Юрія О. Федьковича, Данила Млаку, Наума Шрама, Ольгу Кобилянську, Євг. Ярошинську, Сидора Борбекевича, Миколу Івасюка, Ореста Русланка, Д. Загуля й ін., зривалася також в листопаді 1918 р. до будови самостійного життя, щоб стати частиною Соборою України!

Вже від 20. 10. 1918 р. радила щодня Укр. Рада під проводом голови Омеляна Поповича (заступники його були проф. А. Артимович і др. В. Залозецький), як зорганізувати свої сили в краї, як контактувати з Києвом і з Львовом, як вербувати вищколініх українських воїнів двох мішаних буковинських полків в Чернівцях та як привчитися практично до України. Майже щодня відбувались переговори президії У. Ради то з іншими націями краю, а передовсім з румунами (що були найсильніші в краї), то з цісарським намісником. Румуни під проводом дідича Янка Флондора нічого знати не хотіли про поділ краю, надіючись на поміч Румунії. Тільки румунські соціал-демократи під керівництвом посла Г. Григоровича (внук країнця Зуба) та рум. вільноідеїстів А. Ончул (дуже впливовий і загальнюючий юрист та парламен-

тарий посол, пізніше загинув у румунській тюрмі), згодились на розділ Буковини на українську та румунську частину, але з тим, що м. Чернівці стало інтернаціональним, як вільне самостійне місто, хоч воно лежало на українській території. При кінці жовтня Я. Флондор, не чекаючи кінця переговорів, поїхав до Букарешту просити короля Фердинанда негайно зайняти румунським військом цілу Буковину. На кожнім засіданні У. Н. Ради посли подавали звіти з переговорів, реферати про стан організації, а передусім старшини М. Луцькі та Мігула про організацію укр. військових частин. Від 28 жовтня висилано майже щодня одного зв'язкового, звичайного урядовця залізниці що Львова, але тому що тоді поїзди не добре функціонували, вони не вернулись зараз, і таким чином не мали міжнародних директив зі Львова.

Як австрійський старшина мав я 26. 10. переїхати з східного фронту на італійський фронт. Бачивши близький кінець війни і бажаючи прислужитися нашій національній справі, я поїхав замість до Удіне (Італія) додому, де як делегат радикальної партії був призначений до У. Н. Ради. Вже на цим засіданні УНР я просив доклади всіх старань, щоб вінскій курінь УСС як найскоріше переселився з Вижниці до Чернівець. Про переговори у Львові 1. 11. реферував на засіданні Ради 2. 11. один з наших кур'єрів, що прямо зі Львова прибув, але нічого точнішого не зізнав, крім того, що подали різні газети другого

сарні, збираючись додому. Наши старшини i підстаршини зараз обсадили всі військові магазини i об'єкти. Невелика частина наших вояків, а передусім шкільна молодь стає в лави однієї сотні під проводом С. Івановича i інших старшин. Наши команданти О. Драган повідомив У. Н. Раду, що рані знову приковують його до ліжка, та що він мен

ІВАН БОБЕРСЬКИЙ

(Посмертна згадка)

В м. Тилич в Югославії помер 17 серпня 1947 року на 77-му році життя відомий західно-український тіловиховник і громадський діяч, професор Іван Боберський. Походив покійний з священичої сім'ї, народився на Самбірщині в с. Доброгостеві 14 серпня 1873 року. Був це чоловік надзвичайно скромний, але діловий, працьовитий і обов'язковий. З фаху був покійний учителем німецької мови та літератури в українській так зв. академічній гімназії у Львові, де крім того вчив в руханці. Ідучи слідами батька тіловихновного руху в Галичині, основника «Сокола», Володимира Лаврівського, розгорнув Покійний дуже живу діяльність на полі фізичної культури. Заохочуючи до праці, під гаслом: «В здоровому тілі здоровий дух!» і ширше громадянство і шкільну молодь. Віддаючи багато часу і енергії на працю в «Соколі-Батьку», де він був головою в роках 1908—1914, проф. Боберський не спускав з ока і шкільну молоді. Вже в 1906 р. заснував він спортивний кружок серед учнів академічної гімназії і від того часу почали засновувати подібні кружки і по інших українських гімназіях в краю. Згодом, коли вихована покійним гімназійна молодь перейшла на університет, основуве він у Львові в 1912 р. студентське спортивне товариство «Україна». А рівночасно завдяки його незвичайній енергії дуже гарно розвивається сокільський рух. Філії Головного Т-ва «Сокіл» прозваного «Сокіл-Батько» швидко охоплюють густою сіткою цілу Галичину. В 1912 р. «Сокіл» бере численну участь в сокольському здівізі у Празі. З ім'ям проф. Боберського тісно зв'язане придання у Львові великої спортивної площі для «Сокола-Батька». В 1910 році дав він

початок до всенародних збірок на закуплю площі, яку він підшукав за Стрійським парком. Кожний свідомий український громадянин у Галичині, вважав за свій обов'язок причинитися до науттря бодай маленької частини площі закуповуючи одну чи більше «цеголок» —своєї роду акцій, випущених товариством на цю ціль. Незабаром площа була закуплена і стала центром не тільки спортивного, але взагалі українського життя. На цій площі відбувалися всячого роду українські всенародні збори і маніфестації, пописи школ, вправи, фестини (гулянки) тощо. В розвитку української національної свідомості серед низів української людності Львова ця площа відіграла величезну роль. Завдяки їй ці низи (домашня прислуга, робітництво, міщанство тощо) перестали підпадати полонізаційним впливам польської вулиці, польських хлібодавців, польських урядів. Збираючися тут, громадою під час усіяких імпрез, наші люди почували себе вже не слабими розпорощеними в чужому морі одиницями, а національною силою, позбувалися почуття своєї меншевартости і так набира-

може, бо вони в такім самім становищі як і ви. А проте можете переконатися! Він пішов до канцелярії до телефону, але наша стійка його не допустила. Тільки ж на мій знак йому дозволили і він телефоном переконався, що виходить з цієї ситуації нема. Спітався ще насамперед, чи він і його гість Василь Вишиваний (архікнязь Вільгельм Габсбург) можуть остатись в цьому будинку, як мешканці. Ми дозволили залишитись. Тільки я додав: «Доки вам не виготовлять подорожні перепустки до Відня». По тім військовики усіх головних референтів, радників двору і уряду та передав владі голові нашого уряду. Виставивши на балконі цього будинку наш національний прапор та лишивши всі стійки, я з півчотою пішов до «Нарадного Дому», де всі старшини звітували про успішне перебрання усіх установ. Щоб в місті був порядок і спокій, проходжувалися вулицями і вночі наші патрулі. На ратуші міста, де урядував уже як бургомістр мій друг О. Безпалко, маяв працю. Упраїнської Соборної Держави. Не тільки установи, але й усе місто, як і вся українська частина Буковини були

в наших руках! Але ще треба було із зброєю в руках змітись із ворогом, бо ж румуни вже вітали свою королівську дивізію на румунській території Буковини.

7. 11. була в Чернівцях велика краєва маніфестація українців. Ця маніфестація відбувалася в т ріох найбільших залах міста (у великій залі музичного товариства, в театрі і в «Нараднім Домі», де тисячі народу не могли поміститися). В музичній залі доповідав найстарший посол Є. Пігuleк. Він по довгому поетичному вступі почав з'ясовувати значення української автономної провінції під Австрією (так, як вирішила укр. консти-

чієсь обличчя або якусь подію. В Станиславові в 1919 році він був урядовим архиварем і запопадливо збирав до архіву всячину, між іншим по кілька комплектів різних друків, а передовсім видаваних тоді в Галичині часописів, пильно дбаючи, щоб не бракували ні одного числа. Проф. Іван Боберський був автором кільканадцяти брошур на теми фізичного виховання, руханки змагу та цілої низки статей на спортивні і взагалі тіловиховні теми в красавицьких і американських українських пресових виданнях, де між іншим помістив спогад про шапку — мазепинку Українських Січових Стрільців. Своїми працями він багато спричинився до виро-

блення філософської термінології, якій присвячував спеціальну увагу.

Кілька літ перед своєю смертю Небіжчик почав упорядковувати свій приватний архів — численне листування та різні інші папери і матеріали до історії наших визвольних змагань останнього часу і в міру впорядкування пересилав їх окремими пакетами до Львова в архів Бібліотеки Наукового Т-ва ім. Шевченка, а опісля, як Галичину вдруге забрали більшевики — до Українського музею в Празі.

Володимир ДОРОШЕНКО

Справжній журналіст

Англієць Генрі Вікгем Стід, що вже 30 літ працює як репортер «Таймсу» і побував в багатьох столицях світу, оповідає в своїх спогадах, що його перше прийняття у Клемансо було найдобро-зичливіше: «Занотуйте собі, молодий пане, — сказав йому Клемансо, — що я ніколи не даю інтерв'ю, а тому залиште мене в спокії». Стід залишив його, однак незабаром прийшов знову і згодом бував частенько у «страшного тигра», якому тоді вже міг ставити свої запитання. Як відомо журналісти бо ніколи не занепадають духом і не дають себе відстрашити. Стід користався у всіх, хто читали його статті про міжнародну політику, великою славою. Писав він тверезо, ясно і коротко і виявляв завжди надзвичайну передбачливість. Його часті відвідування Відня, Берліну та Риму зробили з нього найбільш поважного знавця австро-угорської імперії, Німеччини за Вільгельма та Італії за королювання Віктора-Емануеля III.

Зазнав він немало невдач, але попри все це, цьому великому англійському журналістові щастливо проходили крізь двері всіх державних канцелярій, і він розмовляв з державними мужами, виявляв і своєму королеві погляди не деякого питання, і часто рішення високих осіб в особливо бурхливі часи відбувалися під його впливом, зокрема тоді, коли розгравалася в Сараєві кривава драма.

Стід вбачав завжди в журналістиці високе покликання, а не звичайнє шукання відомостей, хоч цього роду діяльність творить дуже важливу складову частину журналістики. Цю точку погляду він уперто обороняв в розмові з тодішнім директором газети «Нью-Йорк-Уорд», Пуліцером. Розмова йшла про ті підстави, на яких мусить провадитися видання великої щоденної газети. Пуліцер так сформулював свій погляд на цю справу: головне завдання газети — йти назустріч бажанням її читачів і притягати всіма засобами увагу і цікавість публікі до себе. Треба читачеві дати те, чого він бажає, словом, працювати для «мільйонів» читачів. Бажають ці мільйони душогубств і смер-

тей — треба їм це дати. Смакує їм гостре переживання чи делікатна чутливість, тоді треба писати їм про загрозу війни або про вдову з дітками-сирітками.

Такий погляд не був до душі Стідові, бо він завжди був того погляду, що газета — це єдиний виховний і доступний засіб для людей, що вже закінчили школу і цікавляться життям. Така настава мусить зробити з журнальстики мистецтво, певного роду священодіяння, у всякому разі поважану і сповнену відповідальністю діяльності. Тим то, за час свого довгого життєвого шляху невтомно намагався Стід дати своїм читачам не тільки відомості, але й з болісною правдивістю навчати; показати хотів він ім те, що є, на його погляд «добро» і тримати здаля від них те, що він вважав «злом».

Тому то він при кожній нагоді замість того, щоб бути тільки глядачем, намагався бути чинником, не задоволяючись тільки спостеріганням, але, оскільки це можливо, самому увійти у вирішальні, щоб таким чином у власній сфері діяльності працювати для своїх спів-громадян і для свого краю. Так, при своїх відвідинах Відня напередодні першої Світової війни, він робив все, щоб переконати австро-угорських державних діячів, що західні держави неодмінно поставлять спротив їхнім імперіалістичним намірам. Він перестерігав перед поважними наслідками, які неминуче викликала б анексія Боснії та Герцеговіні.

*Передплачуйте і
читайте український
демократичний
тижневик
«НАШЕ ЖИТТЯ!»*

туанта у Львові 18. і 19. жовтня 1918 р.)
але йому не дала продовжувати буря
невдоволення приявник слухачів. Тоді
я прискачів до «посла і, ставши перед
ним, докінчив його промову словами: «Ми,
українці, нічого більше знати не
хочемо про Австрію. Ця наша стосоро-
клітня мачуха скінчилася навіки. Ми
хочемо прилучитись до нашого пnia —
Києва, до великої Соборної України!»
Усе громадянство прийняло це з вели-
ким задоволенням. Чоловіків я закли-
кав стати до лав війська, бо наші су-
сіди не дозволяль нам будувати своє
майбутнє без боротьби».

В другій половині того дня зібралися великі маси народу на найбільшій площі міста, де проголошено перебрання влади і прилучення буковинської України до Соборної Батьківщини.

ни до Соборної Ватиканщини.

Наступного дня на засіданні Ради повідомив я про розташування румунської дивізії вже в Глібоці над Серетом, першого більшого села на українській Буковині, і спропонував:

Буковині, і пропонував:

1. своїми трьома сотнями окружити вночі рум. дивізію, викликавши переполох у боязливих румунів, і так примусити їх до втечі, або

2. хоч утворити фронт над Прутом, рятуючи тим північну Буковину. Для цього треба було зірвати всі мости над Прутом і перевести негайно мобілізацію в північні частини краю. Великою більшістю Ради ухвалено вислати до румунської дивізії меморіал з протестом проти порушення української території і 14 точок Вілсона. З цим протестом негайно вибрались сотник Радомський і др. Кордуба до Глібокої; іх там члено прийнято, але сказано, щоб дома чекали на відповідь. Укр. Нац. Рада виславала потім Осіма Безпалка і др. Кордубу до

Києва з проσьбою про поміч, бо ми не
мали жадного контакту ні зі Львовом
ані з Києвом.

Нації старшини і відважне, жертвенне, але ще не випробуване в боях молоде військо перейшло Прут і зі збросою в руках очікувало ворога. Становище наше не було рожеве, і тому вислано багато воєнного матеріялу з військових магазинів до Галичини для УГА (оскільки залізниця могла тоді ще працювати). Всі побоювались, що ця нерівна боротьба довго не може потривати. Проте наші бійці стояли опором аж два тижні проти румунської інвазії.

По нерівній, але геройській обороні рідного краю перейшли решти наших бійців до Снятиня, до Коломиї і до Заліщик, щоб далі, в Галичині, боротись за Україну, доповнюючи ряди тих тисяч буковинців, що вже від 1. листопада служили по галицьких частинах, як наприклад славний курінь сотника Черського у Львові.

Тому, що кружляли вісті про затримання на Волині згаданого нашого першого посольства до гетьмана, виславала президія нашого уряду дра Т. Галіпа і мене до Києва. По кількох днях ізди з пригодами добилися ми до Києва. Гетьман там був, але вже не наш, а «федералізований» з Москвою. З розчарування д-ра Галіп захворів, а я приседнався до повстанців Директорії, серед яких організувався «Буковинський Ку-

Хоч буковинські українці поневолені були довгі віки румунами та поляками, але у відповідну Хвилину, в листопаді 1918 р. зірвались вони до самостійного державного діла і доказали своєм сконсолідованим виступом, що розуміють соборність нашого національного ідеалу.

Під СОВЕТСЬКИМ ПАNUВАННЯM

(З канадської преси)

До Канади прибула одна з величезної армії переміщених людей — 26-річна смуглівка українська жінка, якої карі очі даремно стараються забути спогади про майже неймовірні страхіття й советського панування.

І перший раз в своєму житті Галина Кубанська пізнала дійсне значення вільності як вона стоїть перед вільним і щасливим майбутнім в Канаді — країні, яку вона так довго сподівалася назвати батьківчиною. Пані Кубанська в Канаді тільки в тижнів і не говорить ще ні слова по-англійському.

ОПОВІДАЄ ЖАХЛИВІ ІСТОРІЇ

Її життя в советському концентраційному таборі та її випадкова втеча з України — становлять одну з найжахливіших історій, що повстали за недавньої війни.

Її історія починається в 1941 році, коли її заарештували більшовицька влада, що панує над її батьківчиною — Кубанню, країною на схід від Чорного Моря, з 3 мільйонами людей.

Тому, що вона була дочкою сільсько-господарського директора — людини з поважною освітою, червоні вважали її за загрозу для своєї комуністичної машини й арештували її, обвинувачуючи в нелояльності. Під цим самим приводом, вони держать по в'язницях тисячі антикомуністів. Її визнали винною за образу уряду і вона була засуджена на 15 років тяжкої праці в концентраційному таборі.

РИК СТРАХІТТЯ

Це був початок страхіття, недостатків та муки в руках садистичних советських доглядачів в'язниць, що знущалися з 2000 жінок і дітей.

В 1937 році її батько й дядьки були забиті червоними, бо як освічені люди вони були потенціальною загрозою для советських доктрин. В цей саме час її матір та старшу сестру вислано до небільничих таборів на Сибір.

Життя за кільчим дротом концетраційного табору, було цією мъчодою жінки, яка перед своїм арештом учителювала в початковій школі, страшним сном. Вона описує це, як «вхід до пекла». Бруд найбруднішого свинятника не мас порівнання з брудом і смородом в'язничного середовища в'язничних спальень та підлог.

Там вона, між іншими, бачила сотки жінок з оголеними тілами й болем пскрепленими лицями. Вона спостерігала, як інші дітей відлучувано від них, як їм тільки раз на день дозволяли бачитися з ними, годувати їх грудьми та дбати про них. Дяким з жінок, кращими на землю, були запропоновані привілеї в таборі за певну ціну. Якщо вони ґордились в'язницями, які стояли відомими, то вони, ім давалися кращі помешкання та харч, а обов'язки з них зосвім зникли. Але тільки декілька жінок пішло на доро-

гу, за яку платили втратою людської гідності.

ЖОРСТОКІ КАРИ

В'язничні закони були тверді й нестерпні, і за найменший вчинок їх карали такими суворими карами, як че було в середньовіччі.

Пані Кубанська добре знала, як жорстоко червоні карають. З її пам'яті ще не зник той день, коли чоловіка її сестри козака, приведено на місце розстрілу, і він упав мертвий на очах своєї дружини й двох дітей. Пані Кубанська разом з усіма мешканцями села була свідком цього вбивства.

Отже, коли одного дня пані Кубанська порушила один з приписів, її стусанами заведено до канцелярії комandanта. Тут її змушені покласти пальці в щілину між дверима і одвірком і один з доглядачів зачиняв поволі двері, аж поки при страшному болю не близнула кров з пучок її пальців. Докладяч мав там також електричне крісло, той самий тип, що його вживають в деяких штатах ЗДПА на найбільші кари. «Я бачила моїми власними очима, як одну жінку посаджено на таке крісло і змушене витримувати струси високої напруги — каже пані Кубанська. «Вольтаж не був такий сильний, щоб убити, але й досить сильний на те, щоб завдати величезні муки».

За серйозніші злочини доглядачі вживали старих варварських катувань, які полягали в тому, що руки жертв прицізувано до її ніг ззаду і тоді виконавець кара скакав по жертви, поки кости не повідстають від м'язів. Так була карана жінка, злочин якої полягав у тому, що вона нарікала на бруд та недобре умовини в дитячій кімнаті», — пояснила пані Кубанська. Ця жінка, як і інші жертві карання, ніколи вже не оправилася зі своїх покалічень.

КИНУТА ДО БОЖЕВІЛЬНОУ

Інша форма мучення, яка звичайно спричиняла прекрасну розвагу для доглядачів, було кидання жертві до дроно-кілті, де містилася божевільна мешканка табору.

«Без жадної причини, жінок упихали до кілті з божевільною, й та їх дряпала, кусала й топтала доти, доки вони не тратили свідомості.

«Я також мала перенести цю жорстоку кару», — сказала пані Кубанська. — але сталося так, що божевільна мала якраз один із своїх нормальних моментів, і я навіть могла блакити з нею. Одну хвилину після того, як мене випустили, вона стала такою дикою, як хижак з джунглів.»

Такі жахливі муки переносили ці антикомуністи на протязі цілого року. Але в серпні 1942 року нацисти в своему дикому поході на Європу захопили й Україну. В'язні трусились при думці про них, але прийшли до переконання, що

Л. ЧИКАЛЕНКО

Осінь 1919 року

6)

(Уривок споминів)

Випадало їхати мені, як наймолодшому з президії Громадського Комітету, такому, якого менше ніж інших в'язали з Києвом різні особисті та родинні справи.

Кволість молодої організації та велика розбільшість громадянства не дали зможи обставити мою подорож так, як здавалось, треба було. Довелось, взявши за це, самому і в дрібницях навіть робити все, як то кажуть, на свій риск, як цілком свою приватну справу. Була правда, допомога від деяких людей, але швидше як особиста послуга, а не організовані заходи громадянства.

Днів за два я нарешті виришив у дорогу. Умовившись з одним давнім своїм знайомим лікарем П., що жив у селі за Пущею-Водицею, раненько вставши, першим трамваем з Подола доїхали ми до Пущі-Водиці. Відтіль пішки верством з вісім до його села. На Ірпінському мості стояла кавалерійська застава денікінівців. З того, що вона не звертала жадної уваги на переходжих, видно було, що в цьому місці передові частини денікінівців пройшли вже давненько і мабуть заїшли вже далеко вперед. Це мене занепокоїло трохи, бо завжди краще різне застіва та сторожі переходити близько міста, де багато товчиться люді, і де сторожа не так уважно ставиться до кожного переходо-

жого. План же мій був такий: в місці, яке б своїм положенням не викликало жодної підозри в тому, що через нього можна прямувати до української армії та центрів, перейти лінію фронту, а потім, якщо це можна буде, круто взяти до залізниці, що веде на Козятин, і вже якнайшвидшим, іхати поїздом до Кам'янця.

Під хатою, де жив приятель, на ганку застали ми величенький гурт людей, що весело чаювали коло великого самовару. Здивувались ми не мало, коли дівчали, що всесь цей гурт мандрує «на той бік», бо серед них половина була жінок та дітей. Обміркувавши стан річей, я оптимістичніше став дивитись на свою мандрівку. Жінки, діти, клунки, великий самовар, і все це на двох підводах, власні — невеличкому фаетоні, запряженному парою добрих коней, другій — найнятій у місцевого селянина, — все — це справляло враження подорожі не якіхось ентузіастів політичного напрямку, а звичаних собі людей, що з якихось там невідомих причин мандрують з цілими сім'ями, кіньми та пішками невеличкими сільськими дорогами, унікаючи небезпечніших місць, де можна було сподіватися збройних супічок. Таї причини нашої подорожі не треба було вгадувати. Більшість із нашого гурту з большевиками сиділа в «Чрез-

МАРИНА НЕСТЕРЕНКО

(ПОСМЕРТНА ЗГАДКА)

11 листопада в Регенсбурзі померла пані Марина Нестеренко, з роду княжеского Оболенська. Народилася Небіжчіця 30 вересня 1896 року в баєрах Чернігівського повіту Могилівської губернії. Батько її — князь Олексій Оболенський — належав до ліберально-демократичного напряму, був противником царського абсолютизму і за те був у неласці в урядових сферах та при царському дворі. Малою дівчиною покійна познайомилася з письменником Львом Толстим і його родиною, мала знайомства між особами близькими до царського двору, мала нагоду зустрічатися також з «злого духа» царської сім'ї Григорія Распутіна. В перших чотирьох класах середньої школи вчилася в Тоніні, далі вчилася в Москві в дівочому інституті.

Марія Оболенська, в першім подружжі княгиня Кропоткіна, в час революційної бурі опинилася в Києві. Українське національне відродження захопило її молоду душу: вона всім серцем приймає в себе українську національну свідомість і стає українською патріоткою. Вона казала, що в цьому нема нічого дивного: адже з російської княжії родини в більшості своїх родом з України, з Києва; ще все потомки князя Володимира Мономаха: Я тільки вернулася до того краю і народу, з якого вийшли мої предки».

В роках української революції молода патріотка бере участь у боротьбі українського народу за свободу і незалежність. Була свіязковою між повстанськими відділами та штабом армії УНР. 1920 року був убитий большевиками перший муж Небіжчіці, князь Дмитро Кропоткін. Разом з армією УНР ділить вона недолю інтернування в таборах Польщі. 1924 р. виходить заміж за підполковника армії УНР Атанасія Нестеренка.

Переїхавши в Чехо-Словаччину М. О. Нестеренко закінчила студії в Українській Господарській Академії в Подебрадах, на економічному відділі. В убогих умовах емігрантського життя вона набралася тяжкої недуги, що підкосила її ледве п'ятьдесятільностю.

Для України М. О. Нестеренко виховала двох синів. Всі, що знали М. О. Нестеренко, не забудуть її прямої, щирої вдачі та добрих серця, що відгукувалося на всяку чесну громадську справу. Була прямодушна, проста, рішуча, безстрашна, незалежна. Любила в людях правдивість, ненавідмінно всяке плаванство, безхребетність, безхарактерність. До кінця лишилася вірною українкою, не втратила бадього оптимізму. Українське громадянство поховало М. О. Нестеренко в Регенсбурзі. Ще одна передчасна могила на чужині...

Вічна її пам'ять, що з чистого ідеалізму возлюбила Україну, за неї боролася і жила вірою, що прийде час волі українського народу. Ц. Ф.

нацисти не можуть вже бути гіршими від іх теперішніх ворогів.

Незабаром уся Кубань була охоплена нацистичними ордами, і в'язні, які були досить здорові для того, щоб про себе подібні, були розпушенні; хворі й старі постриляні. Пані Кубанська, хоча знищена й майже стіла, була випущена. Наступних чотирі роки вона жила в дуже тяжких умовах. Її безконечні подорожі, в різних частині континенту не дали її забути її непавіти ні до комуністів, ні до нацистів. жорстокість яких була подібна до жорсткості комуністів — до деталів.

КНИЖКА — ЗАГРОЗА ЖИТТЯ

Така пристрасна ненависть спонукала її написати книжку, яку вона назвала «Під червоним та брунатним тоталістичними системами». Видання цієї книжки, яка була видана в сотні чи більше примірниках, спричинило нову загрозу для життя авторки: советські агенти старались примусити британську владу видати її, але ця вимога була відкинута.

Нагоди прімати до Канади була для неї найрадіснішою подією в її житті.

Можливість користатись вільним життям, без загрози депортациі, ув'язнення або й смерті, збудило перший раз в її житті охоту жити.

Писати до когонебудь з родичів на Україні, вона боятися, щоб сов. агенти її не знайшли. Крім того, пані Кубанська припускає, що всі члени її родини вже загинули. Останнього разу вона чула про матір і сестру, вигнаних на Сибір, коли вони обидві були в останніх степенях голодової смерті.

Від Адміністрації

Повідомляємо наших Прихильників і Читачів, що Адміністрація «Нашого Життя» змінила своє приміщення. Сучасна адреса: Augsburg, Sillerstrasse 14.

Адміністрація «Нашого Життя».

«Дядько», до якого скерувала нас доля, був за селом, коли ми його дознайали.

Догнали, розпітали і дуже легко

дінувшись завжди як селяни, як вони, живучи в тісноті і не у великих дістяжках так легко ще тісніше стискаються, пускаючи до себе зовсім сторонніх людей, і як охоче вони діляться тим, що с в них з не

За єдність української науки

(В порядку дискусії)

Роздвоєння нашого життя на чужині за ознаками «схід» — «захід», як болячі спадщина нашої історичної недолі — незаперечний факт. Це роздвоєння знаєт і в боротьбі політичних партій, і в наявності двох організацій політичних в'язнів, і в мистецькому житті (напр., нещодавній розпад капелі бандуристів Китаєвого-Божика), не кажучи вже про таборово-побутові терти між «східниками» й «галичанами». Але чи не найприкращий серед цих явищ факт — роздвоєння серед наших науковців, себто серед тісі нашої інтелігенції, що мала бути ідеальним носієм і пропагатором принципу всеукраїнства. Колись бо саме такі люди з нашого народу вели перед у цій справі, у справі свідомого відродження історично розірваної єдності нашого народу. Колись П. Куліш, О. Кониський, М. Драгоманів ішли до галичин, а на їх заходах відбувалися з галицького боку А. Вахнянин, О. Огоновський, В. Барвінський, М. Павлик, І. Франко і ін. І наслідок іхньої братерської співпраці культурна єдність народу в основному вже відновлена. Але залишки роздвоєння ще й досі даються, як уже сказано, візначені, і то вавіт в середовищі наших наукових працівників. Кажучи це, ми маємо на увазі наявність на еміграції двох наших наукових установ — Української Вільної Академії Наук і Наукового т-ва ім. Шевченка. Аналіз подій, що привели до цього сумного факту, показує, що в цьому ми маємо теж вияв отих розбіжностей між «заходом» і «східом».

Хронологічно перша виникла серед нашої еміграції УВАН (в американській зоні в Августі). Ця науково-дослідна установа об'єднала була всіх українських учених, незалежно від їх походження з «заходу» чи «східу», і виробила цікаві й життєздатні в еміграційних умовах організаційні та ділові форми праці. Та от нещодавно, обі тільки в березні цього року, група західно-українських учених, що чомусь стояли до того остроронь від УВАН, вирішила «відновити» НТШ. А як усі майже наші науковці уже працювали в УВАН, то ініціаторам цього заходу довелося закликати до участі в новій установі членів першої (себто УВАН). Так повстало чудернацька організаційна роздвоєність тих самих людей, що почали одночасно працювати в двох різних, але аналогічних щодо завдань установах. Потім це роздвоєння пішло далі — обидві установи звернулися до українського громадянства з закликом давати матеріальні засоби для здійснення наукових плянів кожної окремо. Нарешті це перенеслося на американський ґрунт, де голова Комітету для допомоги учених проф. М. Чубатий визнав тільки НТШ, а УВАН порадив ліквідуватися. Ба більше: у статті «Наше товариство імені Шевченка відновило свою діяльність», надрукованій у газ. «Новий Шлях», Вінниця, 9 липня 1947 р., він уважає все НТШ за наукову установу, що репрезентує «вільну українську науку не тільки Західної України, а й цілій української нації». Річ ясна, що проти цього в ідеї не можна заперечувати, якщо мати на увазі всеукраїнську єдність в науці. Така єдність потрібна і з погляду консолідації наших сил, і з погляду репрезентації нашої науки перед широким світом. Про це проф. М. Чубатий цілком слушно пише в листі — «Мої погляди на справу українських культурних діячів та установ», — відомому у нас в рукописній копії: «Найбільшою хибо скітальчики вважаю існування кількох наукових товариств, кількох університетів, — та кількох високих економічних шкіл. Ця дезорганізація українських вчених в іх наукових товариствах та в науковій праці сильно підриве авторитет українських культурних діячів не тільки серед еміграції в Америці, але передовсім в очах чужинців, які властиво не бачать репрезентації української науки, українського письменства та українського мистецтва серед маси дрібних не-репрезентативних установ».

Отже з усіх поглядів — треба об'єднуватись. Але навіщо було роз'єднувати те, що було єдиним до «відновлення» НТШ? Хіба не можна було, коли вже мова йде про заслужену й відому серед українців і чужинців назву НТШ, просто змінити назву УВАН на НТШ і так відновити традицію? Але ініціатори «відновлення» стали на шлях створення нової установи. І от це виразно вказує на те, що в даному разі діяли вузько-регіональні «галицькі» сили, ті сили, що колись видавали анонімні пасквілі на М. Грушевського як голову НТШ, що скідали його з того головування, не зважаючи на його величезні всеукраїнські заслуги. Це підтверджується таож і тим, що теперішні керівники НТШ

не приймають (як це показали недавні переговори) думки про рівноправне об'єднання цих двох установ — УВАН і НТШ, — рівноправне, себто таке, що визнає наявні живі сили обох установ, без тієї «селекції» (про неї говорить у своєму листі проф. М. Чубатий), що її могло б зробити НТШ, якби УВАН ліквідувалася. Можна наперед знати, що при «галицькому» формалізмі, більшість східних учених, що не мають з відомих причин учених ступенів, були б позбавлені в наслідок цієї «селекції» можливості науково працювати. В цьому розумінні декотрі з них вже «попеклися» на злитті двох університетів — Августівського й Мюнхенського (УВУ), що його здійснів саме так «селекційно», під тиском Мюнхенського УВУ, всупереч постанові професорської ради, ректор Августівського університету проф. П. Курінний. В наслідок цього не один із «східних» науковців був засуджений на педагогічну декваліфікацію, а десятки студентів позбавлені змоги вчитись.

Отака, як бачимо, прикра на нашому науковому фронті ситуація. А нездорова конкуренція між цими двома установами, що неминуче, настане, може наробити далі ще й більшої школи. Во можна сподіватись, що замість теперішнього формального роздвоєння наших науковців (коли та сама особа працює одночасно в двох установах) зайде й фізичне роздрібнення — одні підуть до НТШ («галичани»), другі залишаються в УВАН («східники»).

З огляду на цю небезпеку, наши органи зовані громадські чинники повинні вживти якихось заходів щодо ліквідації такого ненормального стану. Хай це буде УВАН чи НТШ, але тільки одна, міцна морально, національно й матеріально установа української вільної науки!

В. Чапленко.

З Українського ~ПРЕСИ~

«Тризуб», ч. 3 (Брюссель) за листопад 1947 р. пише: «Висування УВУВР в пропаганді групи Бандери звичайно йде в парі з славленням «акту 30 червня». Так напр., в статті англійською мовою, друкованій в «Українській Трибуні» ч. 75 пишеться про «проголошення Української Незалежної Держави» і то з рамен Організації Українських Націоналістів. Тут бракує лише згадки про уряд Стецька, який і дотепер при різних нагодах називається «державним центром» (другим по уряді УНР). Маємо враження, що не є добре говорити чужинцям про проголошення 30 червня так, як ніби не було проголошення 22 січня 1918 р., що його святкують однак всі українські патріоти, а в тім числі і хвалебники «акту 30 червня».

Не є добре виходити перед чужинцями з «актом 30 червня» ще і тому, що вони легко можуть довідатись, коли досі не довідались, в яких обставинах він мав місце, хто поза українами був на зборах в «Просвіті» та забирає голос, щоби привітати авторів «того акту», в яких цілях ті гости не противились розголосенню подій по радіо і т. д. Чи не писав вже про це один англійський часопис?

Не є добре висувати перед чужинцями з «актом 30 червня» ще і тому, що вони легко можуть довідатись, коли досі не довідались, в яких обставинах він мав місце, хто поза українами був на зборах в «Просвіті» та забирає голос, щоби привітати авторів «того акту», в яких цілях ті гости не противились розголосенню подій по радіо і т. д. Чи не писав вже про це один англійський часопис?

Не є добре висувати перед чужинцями з «актом 30 червня» ще і тому, що вони легко можуть довідатись, коли досі не заперечують, про що свідчить згадай меморандум до Мирової Конференції, ДРУГИЙ уряд.

Просимо Вас не відмовити видрукувати у Вашому цінному часописі спростовання такого змісту:

«В газеті «Неділя» з 16-го листопада 1947 р. ч. 99, в зв'язку з повідомленням утворення організації н. н. «Українська Національна Гвардія», зазначено, що на керівника цієї організації Президент Української Народної Республіки призначив Отамана Тараса Боровицького. УПІС уповноважено ствердити, що подана інформація не відповідає дійсності і що справою призначено командира Укр. Нац. Гвардії урядових чинників взагалі не займалися. Новопостала організація, маючи громадсько-військовий характер, повинна, очевидно, мати керівні органи з вибору, а тому їх призначення збоку урядових чинників не передбачається. УПІС».

ФОЗІШ УКУЮТЬ

581. 1) Марка Ткаченка з Запоріжжя розшукує дядько Мусій Назаренко з Франції.

2) Підгорського Самійла і Бориса з Любитова біля Ковеля — Голушко Теодозія, урод. Магдалевич. Повідомлення на адресу: Іщенко, Августів, Павль Неунштрассе.

860. Земляченко Михайло з Глухого розшукує братів Івана і Грицька, а також рідних та знайомих. Прізвища: Майнц-Кастель, Гольцказернє, ДП-Лятер, Вл. III, кім. 52.

862. Цица Степанія розшукує брата Володимира Бакусевича (працював в Гор. Баварії, в копальніх Вестфалії). Писати на адресу «Н. Ж.».

863. Сина Морозова Павла, народж. 3. 4. 1923 р. розшукують батьки. Повідомлення: Августів, Сомме-Касернє Вл. 3, кім. 22.

бульського університету проф. П. Курінний. В наслідок цього не один із «східних» науковців був засуджений на педагогічну декваліфікацію, а десятки студентів позбавлені змоги вчитись.

Отака, як бачимо, прикра на нашому науковому фронті ситуація. А нездорова конкуренція між цими двома установами, що неминуче, настане, може наробити далі ще й більшої школи. Во можна сподіватись, що замість теперішнього формального роздвоєння наших науковців (коли та сама особа працює одночасно в двох установах) зайде й фізичне роздрібнення — одні підуть до НТШ («галичани»), другі залишаються в УВАН («східники»).

З огляду на цю небезпеку, наши органи зовані громадські чинники повинні вживти якихось заходів щодо ліквідації такого ненормального стану. Хай це буде УВАН чи НТШ, але тільки одна, міцна морально, національно й матеріально установа української вільної науки!

В. Чапленко.

З сумом сповіщаємо про трагічну смерть при автомобільній

кастрофі дня 19. 11. 1947

у Міттенвальді

ДМИТРЕНКА ВАСИЛЯ

народ. 4. 7. 1912 р. на Полтавщині

Дружині й Друзям покійного висловлюємо шире співчуття.

ЗЕМЛЯКИ.

Продается 3 - томова «Українська Загальна Енциклопедія» в добром стані, оправлена в шкіру. Пропозиція на адресу Редакції».

Л. та А. Перерва, сердечно вітаємо Вас з срібним весіллям та засиласмо «Біг в поміч».

Д. та О. Сіверські.

Братство Кобзарів ім. О. Вересая оголошує додатковий прийом досвідчених кобзарів, а також обізнаних з бандурою співаків — тенорів та басів.

З пропозиціями звертатись тільки письмово.

Побажана також кандидатура доброго алміністратора для роз'єздів.

ПОДЯКА

Висловлюємо шире подяку всім тим, хто взяли участь у похороні нашої матері, бабусі і дружині, Марини Нестренко. Особливо дякуємо регенсбурзькому духовенству УАПЦ, хорові, спілці професорів українського Технічно-Господарського Інституту, товариству інженерів, управі оселі, промовцям над могилою і таборянам з Ланглау.

Муж, дочка, син, зять і внукі.

ПОВІДОЛЕНИЯ

Час праці в Санітарно-Харитативній Службі в Мюнхені зимовою порою: щодня від год. 8,30 — 13,30. В суботу від 8,30—12-ї год.

Кожного дня праці, крім субот, дижури від 14 — 16.

В неділі, українські свята обох церковних обрядів та державні свята бюро СХС зачинені.

Управа СХС.

До передплатників, читачів і прихильників

«Пластуна»

Від'їзд ред. М. Григорієва в Америку задержав вихід ч. 2. „Пластуна“. Незабаром має вийти ч. 2. i 3.

Адреса редакції:

„Plastun-Scout“

Augsburg 2. Postfach.

Нова книжка